

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота
з корейської філології на тему:
**ТЕРМІНОЛОГІЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЛЕКСИКИ КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ ТА
ЇЇ ПЕРЕКЛАД**

Студентки) групи Кор27-21
факультету східної і слов'янської філології
денної форми здобуття освіти
Освітньої програми:
корейська мова і література та переклад,
західноєвропейська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.066 Східні мови та
літератури (переклад включно),
перша – корейська

Єрмоленко Ольги Дмитрівни

Науковий керівник:

Євенко Дар'я Сергіївна

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФАХОВОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ЛЕКСИКИ ТА ТЕРМІНОЛОГІЇ	5
1.1. Визначення військового терміну та військової термінології з когнітивно-дефінітивної функції	5
1.2. Лексико-семантичні групи, що концептуалізують військову фахову мову	8
1.3. Військові терміни та термінологічні словосполучення як носії концептуальної інформації	12
Висновки до розділу 1	16
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ВІЙСЬКОВИХ ТЕРМІНІВ КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ	17
2.1 Аналіз перекладу військових термінів з корейської мови на українську	17
2.2 Порівняльний аналіз північнокорейської та південнокорейської військової термінології	23
Висновки до розділу 2	30
ВИСНОВКИ	31
АНОТАЦІЯ	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	34
ДОДАТКИ	38

ВСТУП

На жаль, сучасні військові події демонструють важливість вивчення військових процедур, видів військової зброї та полів битв. Стрімкий розвиток військової науки, особливо військової техніки, призводить до появи все нових і нових термінів та термінології. Лексичний шар термінології стає найбільш динамічним елементом військової літератури, а його стрімкий розвиток зумовлює необхідність уніфікації певної термінології та законодавства щодо її використання. Майже в усіх країнах створені спеціальні термінологічні комітети для уніфікації та ідентифікації військової термінології, видаються спеціальні термінологічні довідники, словники та тезауруси у галузі військових знань.

Однак, незважаючи на уніфікацію, специфіка національної термінології все ще існує, а сама уніфікація в різних країнах здійснюється по-різному, тому, звичайно, військова термінологія залишається специфічною для кожної країни, а обсяг понять у різних мовах різних. Все це робить проблему термінології та військової термінології найважливішою проблемою військового перекладу.

Таким чином, актуальність даної роботи обумовлена важливою роллю військової термінології в практиці міжмовної комунікації.

Під термінологією певної дисципліни слід розуміти не просто сукупність термінів, а систему термінів, яка включає в себе поняття, що охоплюються цією дисципліною. Більшість термінів мають автора, і коли автор пропонує новий термін, він зазвичай ретельно досліджує термін, тобто розкриває його внутрішню форму. Однією з головних вимог до терміна є зрозумілість. На практиці цього не завжди вдається досягти, оскільки різні автори та наукові школи дають різні визначення одному й тому ж терміну. Термінологія передає лише поняття і не містить емоційного забарвлення, що робить абстрактну функцію терміна більш зрозумілою.

Об'єктом дослідження є корейська військова термінологія.

Предметом дослідження є особливості фахової корейської військової термінології та способи її перекладу.

Метою роботи є з'ясування статусу військового терміну з точки зору його семантичних характеристик, прагматичних функцій, віднайдення основних структурних закономірностей та способів утворення.

Відповідно до цілей дослідження у роботі пропонується вирішити наступні **завдання**:

1. уточнити поняття військового терміну.
2. описати основні лексико-семантичні групи військової термінології.
3. виявити способи утворення військової лексики та термінології.
4. проаналізувати способи перекладу військової лексики та термінології.

Матеріалом для цього дослідження послуговували спеціальні військові тексти, взяті з офіційного сайту Міністерства оборони РК; з офіційної збірки озброєння і техніки ЗС РК за 2016-2017 рр. 한국군 무기연감 Defense Times; а також з інших видань і публікацій, присвячених військовій тематиці.

На різних етапах роботи використовувалися такі **методи** дослідження, як компонентний аналіз, структурно-типологічний і статичний методи, аналіз фактів матеріалу, що досліджується шляхом систематизації і лінгвістичного опису.

Робота **складається** зі вступу, двох розділів, висновків і списку використаної літератури.

РОЗДІЛ 1. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФАХОВОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ЛЕКСИКИ ТА ТЕРМІНОЛОГІЇ

1.1. Визначення військового терміну та військової термінології з когнітивно-дефінітивної функції

Дослідники описують родову функцію терміна як його когнітивно-ритуальне значення і виражає це значення в тому, що термін стає носієм і утримувачем спеціалізованої інформації, що належить до певної термінологічної системи.

Слід зазначити, що військові терміносистеми не існують ізольовано від терміносистем інших дисциплін. Міждисциплінарний зв'язок цієї терміносистеми виражається також у тому, що військова термінологія постійно поповнюється термінами з інших дисциплін, таких як математика, біологія, екологія, інженерія, авіація, електроніка, кібернетика та телекомунікації.

Потребує більш детального пояснення значення терміну "військова термінологія" в інтерпретації сучасних лінгвістів: "Військова термінологія відображає апарат понять військової науки, форми і способів ведення війни, стратегічне і коаліційне застосування військ, з'єднань, частин, підрозділів, їх організацію, озброєння, а також сукупність військових термінів, що стосуються оперативного-тактичного застосування технічних засобів" (Бик, 2005).

Словник термінів у прикордонній справі та суміжних галузях визначає військову термінологію як "сукупність військових термінів, що складається зі слів і словосполучень, які позначають специфічні військові поняття, як важливу частину військової лексики.

Військова термінологія повинна відображати сучасний рівень розвитку військової науки і відображати різноманітність загальних і спеціальних понять, які характеризують цю сферу діяльності та закріплені в нормативних

актах, законах, настановах, директивах та інших документах. Це доповнюється запозиченнями зі спеціальних знань, інших дисциплін та інших мов. У зв'язку з цим військова термінологія, як і будь яка інша термінологія, має певну внутрішню організацію і являє собою "сукупність одиниць термінологічного визначення понять військової науки" (Говард, 1965).

Військова термінологія характеризується:

- 1) багаторівневою організацією, тобто "підсистемами", що описують різні аспекти військової справи;
- 2) використанням термінів з широкого кола науково-технічних терміносистем;
- 3) регламентуванням більшості з термінів;
- 4) відсутністю емоційно-експресивних конотацій (Бик, 2005).

М.М. Лату під корпусом військової термінології підрозділів розуміє мовну лексику різних бойових підрозділів, що перебувають на службі певної країни, їх тактичні прийоми та способи ведення війни, які вони застосовують (Го Інкьон, 2008).

Важливо окремо розглянути підходи термінологів до визначення терміна "військова термінологія". У військовому термінознавстві серед лінгвістів існує консенсус щодо співвідношення дефініції військової термінології та конкретних понять, пов'язаних з військовою справою; О.Г. Рябов стверджує, що військова термінологія — це дефініція військового терміна.

Військова термінологія — це слово або словосполучення, пов'язане з професійно визначеними поняттями у військовій галузі, тобто науці, техніці, справі та військовому побуті, вона визначається як спеціальне позначення у формі. Обов'язковою умовою для позначення лексичної одиниці як військового терміна є її включення до спеціальних військових словників та

використання в офіційних і науково-фахових текстах відповідного спрямування, таких як військові статuti, доктрини та спеціальні військові настанови

В.М. Шевчук визначає військову термінологію наступним чином: "фіксована одиниця синтетичного або аналітичного позначення, надана відповідному поняттю в понятійно-функціональній системі певної галузі військової професії зі значенням, визначеним її дефініцією" (Фріз, 1947).

В.П. Коровушкін визначає військовий термін як стандартну лексичну або синтаксичну іменникову одиницю з нейтральною конотацією, що позначає загальновійськове або військово-специфічне науково-технічне поняття, яке функціонально віднесене до спеціалізованої та корпоративної сфери військової справи певного соціуму, що відповідає функціональному полю національної мови у військовому соціумі, військова сфера визначається як така (Фріз, 1947). Схожого погляду на військову термінологію дотримується Ю.Г. Кочарян, який розуміє її як слово або словосполучення, що вживається для позначення певного спеціалізованого поняття, пов'язаного з певним розділом військової науки або військової техніки (Го Йонкин, 2019).

М.К. Гарбовський та Є.М. Мішкурів ставлять військову термінологію та військовий жаргон в основу системи професійної комунікації, яка забезпечує спілкування у військовій сфері професійної діяльності. Цей основний блок включає в себе поняття та пов'язану з ними лексику військової сфери. До семантичної структури цих іменників входить компонент "військовий" або "війна", який є архетипом цієї сукупності іменникових одиниць (Говард, 1965).

Існують й інші підходи до визначення військової термінології: Г.М. Стрелковський вказує, що говорити про загальне поняття "військова термінологія" неправомірно і що слід розрізняти тактичні терміни,

організаційні терміни, військово-технічні терміни, терміни, що відносяться до різних родів військ тощо (Говард, 1965).

Л.Л. Нелюбін називає військову термінологію військовою підмовою, яка слугує для точного й економного визначення спеціальних понять, пов'язаних з певним розділом військової науки, з метою досягнення взаєморозуміння між фахівцями суміжних галузей (Фріз, 1947).

Ю.М. Сдобнова розглядає процес перетворення слів у терміни як категорію військової термінології та зазначає, що цей процес пов'язаний з попереднім досвідом військової справи, відповідним етапом науково-технічного розвитку, а також залежить від сучасних тенденцій, таких як науково-технічний прогрес та глобалізація (Фріз, 1947).

1.2. Лексико-семантичні групи, що концептуалізують військову фахову мову

Лексика, безсумнівно, є тією сферою мови, яка найяскравіше відображає всі зміни, що можуть відбуватися в суспільному житті. Це також сфера, на яку найбільше впливають зміни в національній історії.

Однак той факт, що розвиток лексики так сильно залежить від екстралінгвістичних чинників, не означає, що вона вільна від впливу лінгвістичних аспектів. Значення слова — це передусім єдність його мовного та позамовного змісту. Кожне слово відображає частину реальної чи уявної дійсності і водночас є мовною одиницею, яка фонологічно, граматично і семантично пов'язана з іншими одиницями. Способи, за допомогою яких люди виражають значення лексики, створені їхньою тривалою мовною практикою і є елементами мовної системи.

Той факт, що розвиток лексики значною мірою визначається внутрішньомовними чинниками, пов'язаними з системною природою мови і визначає глибокий вплив на словниковий запас. Хоча зовнішні стимули

необхідні для руху окремих частин мовного апарату, характер цього руху значною мірою визначається специфікою самого апарату. "Зовнішні чинники впливають на одні мовні відношення і мають опосередкований вплив на інші через системні зв'язки лексики" (Граттідж, Вестбрук, 1993).

У зв'язку з цим багато уваги привертає так звана лексико-семантична система або лексико-семантичне поле, як його зараз багато хто трактує. Термін "лексико-семантичне поле" сьогодні використовується як синонім до "лексико-семантичної парадигми", "концептуального поля", "асоціативного поля", "лексико-семантичної групи", "тематичної групи", "лексико-семантичного ряду" тощо, що не зовсім прийнятно. У цьому дослідженні використовується термін "лексико-семантична група".

Терміни "семантична система" та "семантичне поле", як відомо, вперше були використані у 20 столітті в працях німецьких лінгвістів, зокрема Й. Тріра. Основним положенням, що належить Й. Тріру, є висновок про те, що "слово та його ознаки залежать від позиції, яку воно займає в системі чи полі, а ознаки поля залежать від наявності спільного значення для лексем, що його складають". Інакше кажучи, слово можна зрозуміти лише за умови врахування значень усіх частин, що входять до його складу. Таким чином, жодне слово в жодній мові не має певного лексичного значення, оскільки інші слова в цій семантичній структурі також мають своє власне значення (Фріз, 1947).

На думку Г.С. Щура, ще одним недоліком праці німецького мовознавця є те, що Й. Трір не бере до уваги полісемію мови, а лише номінативні форми. Однак той факт, що Трір має велику кількість послідовників, "ясно показує, що в методі і підході Тріра є щось таке, що, незважаючи на так звані недоліки його концепції, відповідає духу часу і практичним завданням і не може бути відкинуте. "Так звані" не тому, що Й. Трір чогось не врахував, а тому, що це можна пояснити тим, що з огляду на завдання, яке він ставив

перед собою, ігнорувати багато аспектів не було ні необхідності, ні можливості" (Говард, 1965).

Незважаючи на спроби деяких лінгвістів виправдати концепцію Й. Тріра, її положення залишаються неприйнятними.

"Чинники розвитку мови — це не факти розвитку суспільства, що використовує мову як засіб спілкування, це не об'єктивна реальність, це не знання про явища, зв'язки і закономірності, якими визначається людська думка в структурі мови. Все будується в протилежному напрямку. Мова розглядається як зброя людської думки для формування реальності дійсності" (Говард, 1965). Дійсно, все це є повторенням слів відомого і досі актуального М. М. Покровського.

На думку Є. М. Береговської, у загальному словнику військової мови виділяють такі основні лексико-семантичні групи: (Говард, 1965)

1. людські стосунки;
2. фізична активність;
3. хобі;
4. люди та навколишній світ.

З урахуванням військової лексики вищезазначені загальні лексико-семантичні групи можна розділити на кілька окремих підгруп. Так, у межах першої групи можна виділити наступні підгрупи:

- Глобальні відносини;
- Відносини між різними категоріями військовослужбовців відповідно до їхнього звання;
- Відносини між військовослужбовцями різних держав.

Другу групу можна поділити на три підгрупи:

- Діяльність у ході повсякденних операцій;
- Діяльність під час звичайних повсякденних бойових дій;
- Діяльність під час навчань.

Третю лексико-семантичну групу "Захоплення" доцільніше буде назвати як "Звільнення і вільний час".

В останній групі слід зазначити наступні підгрупи:

- їжа;
- одяг і обмундирування;
- озброєння і військова техніка;
- стан здоров'я;
- настрій, психічний стан;
- частини людського тіла.

Переважно, лексика військової мови поповнюється шляхом словотворення, за рахунок утворення стійких словосполучень і шляхом іншомовних запозичень.

За способом словотворення лексику військової мови можна поділити на дві групи:

- лексико-семантичне словотворення (слова і поєднання, які утворені внаслідок перенесення значень);
- слова і словосполучення, які утворені шляхом словоскладання, афіксації, скорочення, конверсії.

У першій групі можна виділити три основні підгрупи військової лексики з похідними значеннями:

1. військові терміни, утворені в результаті перенесення значення з лексики, загальноновживаної для вираження військових понять;
2. військові терміни, вжиті в переносному значенні для вираження звичних понять;
3. військові терміни, вжиті в переносному значенні для опису військової дійсності(Фріз, 1947).

Однак слід зазначити, що лексичні одиниці військової термінології, утворені в результаті перенесення значення, можуть викликати труднощі в

розумінні взаємозв'язку між прямим і метафоричним поняттями. Розуміння цих асоціацій часто ускладнюється специфікою самих понять і зв'язків, що лежать в основі перенесення значення.

1.3. Військові терміни та термінологічні словосполучення як носії концептуальної інформації

Термінологія тісно пов'язана з її функціональною сферою. Термінологія становить основну специфіку лексики мови певних наук і спеціальностей і є найбільш інформативною частиною мови (Кан Бомму, 2005). Зокрема, сьогодні важко переоцінити значення військової термінології. Існує ціла низка військових сфер, інструкцій та термінів, пов'язаних відповідно з військовою справою та з використанням військової термінології, які потребують особливої уваги з точки зору імплементації (формулювання, використання тощо) такого роду термінології в мові. Основною ознакою, що відрізняє військову термінологію від усіх інших видів позначень, є її зв'язок з військово-науковими поняттями (Фріз, 1947).

На думку В.М. Лейчика, в основі утворення терміна лежать знання суб'єкта про ту сферу, в якій поняття може бути інтерпретоване як термін (Фріз, 1947) тому лінгвістична властивість військових термінів підтверджується впливом знань про військову галузь.

У наш час військова тематика відіграє особливу роль у міжнародних відносинах. Військова справа є не тільки професійною діяльністю людини, але й елементом культурного, політичного та економічного життя держави, невід'ємною частиною її традицій та національної ідентичності (Фріз, 1947).

Мабуть, не випадково проблеми війни та мирного співіснування держав перебувають у центрі уваги фахівців різних наукових дисциплін. Для лінгвістів військова мова, а особливо її термінологія, заслуговує на особливу увагу. Відштовхуючись від поняття, що термін — це спеціалізована

номінальна лексична одиниця певної мови, яка вживається для точного найменування спеціалізованого поняття (Говард, 1965), можна припустити, що військовий термін — це спеціалізоване слово, словосполучення або термінологічне словосполучення з обмеженою сферою та об'єктом, у даному випадку військовою галуззю.

Чітко окреслити межі поняття "військова термінологія" дуже складно, оскільки сфера застосування військової термінології дуже широка і велика кількість загальноживаних термінів набуває в ній вузького спеціалізованого значення. Наприклад, на думку В.М. Шевчука, до військової термінології належать усталені одиниці з синтетичними або аналітичними назвами, які у значенні, регламентованому її дефініцією, закріплені за поняттями певної галузі військової професії та за суміжними поняттями в оперативних системах (Говард, 1965). Однак це не повинно обмежуватися лише військовою професією, оскільки в цій великій сфері існує багато дисциплін, які слід розглядати як окремі та незалежні галузі знань або діяльності (Фріз, 1947). У цьому контексті важливо виокремити такі групи військових термінів:

- військово-політична термінологія (стратегічна, тактична);
- військово-дипломатична термінологія (організаційна);
- військово-технічна термінологія (відноситься до різноманітних видів і типів збройних сил і родам військ).

Термінологія цих груп широко використовується професіоналами, які так чи інакше пов'язані з військовою сферою: військовослужбовцями, політиками, політичними та військовими оглядачами, працівниками засобів масової інформації, організаторами заходів, представниками органів військового управління тощо. Слід зазначити, що не менш важливу роль відіграють мовні одиниці, якими військовослужбовці користуються щодня, поряд з офіційними термінами, які є стилістично нейтральними (Фріз, 1947).

Вони утворюють окрему групу номенклатурної лексики, яку називають професіоналізмами (часто їх ще називають просторіччями).

До військової термінології також належать мовні одиниці, які не визначають військові поняття, а вживаються лише у військовому контексті і здебільшого невідомі у загальноживаній мові.

Слід зазначити, що зміни у складі військової термінології, зокрема постійне поповнення, зникнення багатьох мовних одиниць і трансформація понять, тісно пов'язані з безперервним розвитком і формуванням загальних умов військової могутності.

Семантична класифікація військової лексики та військової термінології включає наступні групи (Фріз, 1947):

- Терміни, що висвітлюють розробку нових видів озброєнь;
- Терміни, пов'язані з переглядом принципово важливих положень (доктрин) військової оперативної тактики і мистецтва;
- Терміни, пов'язані з реорганізацією збройних сил і вищих органів управління.

Військова термінологія формується звичайними способами словотворення — морфологічним і лексико-семантичним, запозиченнями з інших науково-технічних галузей та інших мов, а також поєднанням різних слів.

Основною характеристикою військової термінології є її спеціалізована функціональна сфера, яка визначається низкою ознак, що дозволяють класифікувати певні слова та словосполучення як військові терміни.

Висновки до розділу 1

Визначення військової термінології мають відмінності у різних дослідників. Аби розуміти його більш чітко, варто звертатися до різних джерел, знаходячи спільні риси.

Семантичні зміни в певній лексичній групі не відбуваються за зразком і не обов'язково залежать від екстралінгвістичних явищ. На процес змін, безсумнівно, впливають соціальні події, що відбуваються в країні, але він все одно відбувається за своїми особливими законами. У цьому випадку стимули, породжені соціальними подіями, опосередковуються якісними характеристиками мови. Тут зовнішні причини діють через внутрішні, які відображаються у формуванні специфічних законів розвитку в семантичному аспекті словникового складу мови, які властиві саме цій мові і співвідносяться зі специфікою її семантичної структури. Інакше кажучи, в даному випадку має місце третій фактор лінгвістичної природи, який відіграє не менш важливу роль у визначенні лексичного значення слова, — його здатність асоціюватися з певними категоріями предметів і його асоціації з певними поняттями (Фріз, 1947).

Склад лексико-семантичних груп може дуже різнитися. Наприклад, деякі лексико-семантичні групи дуже малі за кількістю слів і не до кінця сформовані за типом і складом лексичного складу, і давати їм справді фіксовану назву недоречно (Говард, 1965).

У формуванні військової термінології діють такі способи словотворення як: морфологічний, лексико-семантичний, запозичення з інших галузей та мов, поєднання слів. Основна характеристика термінології — її спеціалізована функціональна сфера.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ВІЙСЬКОВИХ ТЕРМІНІВ КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

2.1 Аналіз перекладу військових термінів з корейської мови на українську

Правильно перекласти той чи інший термін у конкретному контексті допомагає використання компонентного аналізу, виявлення ієрархічної залежності термінів, їхньої видової та родової приналежності, проникнення в усю глибину позначуваного поняття. Розглянемо кілька прикладів.

Термін 로켓 [рокхет] у корейській мові може мати такі перекладацькі відповідності в українській мові:

1) некерована ракета (в опозиції до терміна 미사일 [місаль] "керована ракета"). Варто відзначити, що обидва терміни є фонетичними пристосуваннями з англійської мови:

발사속도: 로켓 — 40 초당 12 발 / 미사일 — 10 초당 2 발 (з ТТХ РСЗО MLRS M270).

[бальсасокдо: рокхет — 40 чодан 12 баль/місаль — 10 чодан 2 баль]

«Скорострільність: 12 некерованих ракет за 40 с., 2 керовані ракети за 2 с».

2) ракетний двигун — у даному випадку це буде скорочений варіант від повного 로켓 엔진 [рокхет енчжин].

탄도미사일은 주로 로켓을 엔진으로 쓰는데, 로켓은 순간적으로 큰 힘을 낼 수 있지만 오물 시간 작동하게 만들 수는 없다. 그래서 탄도미사일들은 로켓이 작동하는 동안 최대한 속도와 고도를 올린다.

[Тандомісаірін чуро рокхесиль енчініро сининде, рокесин сунканчокиро кин хіміль нель су ітчіман омуль сікан чакдонхаке мандиль сунин обдо. Киресо тандомісальдірін рокхесі чакдонханін дон-ан чхуедезан сокдоуа кодориль орінда.]

«Балістична ракета використовує ракетний двигун, який здатен миттєво видавати велику потужність, проте не може працювати тривалий час. Тож поки працює двигун, ракета максимально набирає швидкість і висоту».

Вибір варіанту перекладу в кожному конкретному випадку залежатиме від контексту, в якому термін вживається. Перекладачеві необхідно розуміти, про що йдеться, про саму ракету чи про її двигун.

Цікаво розглянути й порівняти способи номінації та утворення термінів в корейській і українській мовах. Візьмемо до прикладу термін **복합형 소총** [покхапхьон сочхон]. Якщо перекласти термін за елементами, дослівно, то утвориться "комбінована гвинтівка". Проте насправді ця зброя являє собою утворення гранатометного і стрілецького модулів, тому адекватним перекладом буде "автоматно-гранатометний комплекс".

한국군의 주력소총인 K2 소총이 실전에 배치된 지 20 년이 경과하면서 노후 증상들이 나타나기 시작했다. 이에 따라 ADD 는 차기소총에 대한 연구 개발에 들어갔고, 마침내 2009 년 복합형 소총 K11 을 개발했다.

[Хангуккуне чурьоксочхонін К2 сочхоні сільчоне бечідуен чі 20 ньоні кьонкуахамьонсо ноху чинсандилі натханакі січакхетда. Іє дара ADDнин чакісочхоне дехан йонгукебале дильокадко мачімне 2009 ньон бокхабхьон сочхон К11 иль кеюальхетда.]

«Минуло вже понад 20 років відтоді, як на озброєння південнокорейської армії надійшла гвинтівка K2, і поступово вона стала застарівати. Тому Агентство оборонних розробок РК запустило проект зі створення гвинтівки наступного покоління. І в підсумку у 2009 р. було розроблено автоматно-гранатометний комплекс K11».

При цьому використання лексеми **복합** [покхап] "комбінований" є не поодиноким випадком, а скоріше, закономірністю при номінації такого виду зброї. Наприклад, назва зенітної установки **비호복합** (K-30 SAM)

[піхобокхаб]. Перший компонент — найменування самого комплексу "Літаючий тигр", друга частина — "комбінований".

В зенітно-самоходній установці К-30 "Літаючий тигр" розмістили установки для запуску зенітних ракет 신궁 [сінкун]. Таким чином нова система являє собою ракетно-гарматний комплекс, що є адекватним перекладом у даному випадку. Розглянемо приклади:

복합 비호는 자주대공포 비호에 신궁 단거리 대공유도탄을 탑재한 신형 무기체계다. 북 비호 전력화로 저고도로 비행하는 북한군 공격기 공격헬기에 대한 대응능력을 크게 향상시켰다.

[Бокхаб біхонин чачудеконпхо біхое сінкун данкорі декон'юдотханиль тхабчехан сінхьон мукічекєда. Ток біхо чонрьокхуаро чокодоро біхєнханин букханкун конкьокхелькіє дєхан дєининрьокиль кхикє хьонсансікетда.]

«Ракетно-гарматний комплекс "Літаючий тигр" являє собою абсолютно нову зброю, яка з'явилася в результаті установки зенітних ракет ближньої дії на зенітну самохідну установку. З прийняттям на озброєння цього комплексу значно покращилися можливості протистояти штурмовикам і ударним вертольотам північнокорейської армії, що виконують політ на невеликій висоті».

У цьому випадку в перекладі вдруге не використовується "ракетно-гарматний комплекс", щоб уникнути повторів, оскільки це нехарактерно для норми російської мови, але є однією зі стилістичних особливостей текстів корейською мовою.

Одним із продуктивних способів утворення термінів в корейській мові є калькування — як семантичне, так і фонетичне. Розглянемо семантичне калькування терміна multiple independently targetable reentry vehicle (MIRV) з англійської мови. В українській мові це перекладається як "головна частина, що розділяється, з блоками індивідуального наведення РГЧ ІН". У корейській мові для цього терміна є не менше восьми варіантів:

- 1) 다탄두 각개목표설정 재돌입 비행체 [датхандо каккемокпьюсальчон чедоліб біхенче];
- 2) 다중 독립 탄두 재진체체 [дачхун докріб тхандо чечінчхечхе];
- 3) 다중 독립 목표지향형 재진체체 [дачундокріб мокпьючіхянхьон чечінчхечхе];
- 4) 다탄두 독립목표 재돌체체 [дантханду докрібмокпью чедольчхечхе];
- 5) 다탄두 독립목표 재진체 [дантханду докрібмокпью чечінчхе];
- 6) 다탄두 독립 재돌체 [датханду докріб чедольчхе];
- 7) 다탄두 독립 재진체입 [датхандо докріб чечінчхеіб];
- 8) 분리형 독립목표 재돌입 핵탄두 [бунріхьон докрібмокпью чедоліб хектханду].

Такого роду нестійкість терміна спостерігається здебільшого у багатокomпонентних термінів. І чим більше в терміні елементів, тим менш стійким він є.

Типової варіації можна досягти, опустивши один з компонентів, замінивши його синонімом або замінивши один чи кілька складів компонента. Шостий і сьомий приклади є опущеними комбінаціями, оскільки повні варіанти часто дуже складні в традиційній корейській лексиці. Як видно з наведених прикладів, синонімія в корейській мові дуже розвинена, але це явище вважається небажаним для термінології. Існування синонімів, що перетинаються, пов'язане з безперервним процесом створення нових термінів та інтернаціональним характером самої військової термінології.

Кожного разу, коли термін використовується корейською мовою, йому надається англійська аббревіатура MIRV, яка часто може використовуватися без корейського тексту. У військовій термінології існує тенденція виражати поняття однією формою [Шевчук 1985]. Цим пояснюється існування великої

кількості абревіатур у військовій термінології. І в корейській військовій термінології є багато англійських абревіатур.

При перекладі цих термінів слід звернути увагу на визначення співвідношення між загальною характеристикою та видом.

Корейською мовою 다중 독립 탄두 재진입체 [дачун докріб тханду чечінібчхе] може означати як саму відокремлювану головку, так і окремі головки (боєголовки), які входять до складу боєголовки, що часто ускладнює вибір перекладу.

Однозначність — одна з вимог до термінології. Однак терміни часто мають кілька значень, і вибір залежить від контексту. Наприклад, термін 대대 [деде] означає формування армії, але може перекладатися як "батальйон", "дивізіон" (для артилерії) або "ескадрилія" (для авіації), залежно від виду та роду військ.

이들 미사일은 주로 스텔스 전투기를 요격하며, 일부는 탄도 미사일 요격도 가능한 것으로 알려져 있으며, 러시아 공군은 2007년부터 총 41 개 S-400 대대를 러시아 전역에 배치한 것으로 알려져 있다.

[Дидиль місаіль-ин чуро ситхельси чонтхукіриль йокьокхамьо, ільбунин тхандо місаіль йокьокдо канинхан косиро алльочьо ісимьо, росіа конкунин 2007 ньонбутхо чхон 41 ке S-400 дедериль росіа чоньоке бечіхан косиро алльочо ітда.]

«Ці ракети в основному перехоплюють винищувачі-невидимки, а деякі, як відомо, здатні перехоплювати балістичні ракети, і відомо, що російські військово-повітряні сили з 2007 року розгорнули в Росії загалом 41 батальйон С-400.»

지난해 3 월, 미 공군은 엘스워스 기지가 일선 B-21 폭격기 대대가 주둔할 첫 기지가 될 것이라고 발표하면서 현재 B-2 伊 B-1B 폭격기가 주둔하는

화이트맨과 다이스 기지도 엘스워스 다음으로 B-21 을 운용할 것이라고 밝혔다.

[Чінанхе 3 уоль, мі конкунин ельсиуаси кічіга ільсон В-21 поккьоккі дедега чудун халь чот кічіга двель косірако бальпьохамьонсо хьонче В-2 чо В-1В пьоккьоккіга чудунханин хуаітхименкуа даіси кічідо ельсиуаси даимирос В-21 ильонйонхаль косірако бальхьотда.]

«У березні минулого року було оголошено, що американська база військово-повітряних сил Еллсворт стане першою базою, на території якої буде дислоковано ескадрилью новітніх бомбардувальників В-21. Слідом за нею ці літаки отримають бази військово-повітряних сил В'ютмен та Даес, на озброєнні яких наразі перебувають бомбардувальники В-2 та В-1В».

같은 날 육군 8 사단 백호전차대대가 다락대훈련장에서 새해 첫 K1A2 전차 전투사격을 펼치며 기계화사단의 위용을 과시했다.

[Катхин наль юккук 8 садан бекхочончадедега саракдехунрьончанесо сехе чот К1А2 чонча чонтхусакьокиль пьольчімьмо кікехуасадане уейониль куачіхетда.]

«Цього ж дня танковий батальйон "Пекхо" 8-ї дивізії сухопутних військ провів перші цього року стрільби на полігоні "Таракте", продемонструвавши бойову міць механізованої дивізії».

2.2 Порівняльний аналіз північнокорейської та південнокорейської військової термінології

Сьогодні питання про статус корейської мови, її єдність і мінливість залишається одним з найбільш дискусійних у корєєзнавстві. Хоча в корейській мові існує багато внутрішньомовних контрастів, які не свідчать про зміну менталітету чи світогляду жителів північної і південної кореї, вони все ж визначають можливий напрямок подальшого розходження північнокорейського та південнокорейського варіантів.

Розвиток і функціонування мови визначаються різними екстра- та інтралінгвістичними факторами, які впливають на виникнення багатьох внутрішньомовних контрастів у корейській мові.

Розглянемо основні з них:

- Тривала відсутність взаємодії між двома країнами;
- Основні норми та правила фонетики, орфографії, граматики та морфології корейської мови сформувалися, а точніше не були зафіксовані до кінця 19 — початку 20 століть, на зорі ери індустрії, інформації та глобалізації (Бик, 2005);
- Відмінності між соціально-політичними системами Півночі та Півдня, які безпосередньо відображаються в мові;
- Жорстка мовна політика в обох країнах призвела до існування в корейській мові двох офіційних мов: було створено дві офіційні мови "пхьочжун" (표준어 — офіційна мова) в Республіці Корея та "мунхвао" (문화어 — культурна мова — письмова мова) в Корейській Народно-Демократичній Республіці.

Незважаючи на складнощі та зміни в історії двох країн у 20 столітті, в лексиці обох варіантів корейської мови є багато спільного, особливо у військовій термінології, що є наслідком тривалого впливу конфуціанства на корейську мову та утвердження певних традиційних поглядів і принципів. Однак ці мовні відмінності є суттєвими і тому заслуговують на увагу та вивчення.

Також заслуговує на увагу вибір лексичних доменів для порівняння. Рішення дослідити військову термінологію зумовлене складністю військово-політичної ситуації на Корейському півострові та постійною увагою до цього питання з боку міжнародної спільноти. Тому важливо отримати тактичні знання про унікальність та відмінності військової термінології двох країн.

Перш за все, опишемо лексичні прогалини та відмінності, які виникають у двох версіях корейської мови внаслідок різних історичних шляхів розвитку. Наприклад, системи класів у КНДР та Республіці Корея відрізняються, і це часто викликає труднощі при перекладі (Додаток 1 та Додаток 2). Ми можемо дійти висновку, що системи звань двох країн мають значні відмінності, які необхідно враховувати під час перекладу.

У Північній Кореї вона частково наближена до радянської, наприклад, у генеральському складі є генерал армії, генерал-полковник, генерал-лейтенант і генерал-майор. На Півдні, своєю чергою, генеральський склад збігається з американським — відсутній генерал-полковник, але є бригадний генерал, якого немає в семантичному полі мовної картини світу військовослужбовця КНДР.

Іншим позначенням цього звання є "однозірковий генерал". У системі КНДР це відповідає званню генерал-майор 소장 (少將) [сочжань]. Звання ж генерал-майора 소장 (少將) [сочжань] у системі збройних сил РК відповідає північнокорейському генерал-лейтенанту 중장 (中將) [чунчан]. Таким чином, північнокорейському званню генерал-полковник 상장 (上將) [санчан] відповідає південнокорейський генерал-лейтенант 중장 (中將) [чунчан]. Подібні відмінні риси у співвідношенні концептів можуть викликати не лише труднощі під час перекладу, а й непорозуміння під час спільних дій представників збройних сил (Квон Джеіль, 2000).

Варті розгляду й ситуації, що утворюються під час перекладу звань при спілкуванні з південнокорейською стороною. Оскільки на Півдні відсутній генерал-полковник, а північнокорейським варіантом 상장 (上將) [санчан] перекладати неприпустимо, то нам доводиться використовувати термін 중장 (中將) [чунчжн] (у РК — генерал-лейтенант). При цьому відбувається і подальше зміщення:

- Генерал армії 대장 (大將) [дечан] Генерал
- Генерал- 중장 (中將) [чунчан] Генерал-лейтенант полковник
- Генерал- 소장 (少將) [сочан] Генерал-майор лейтенант
- Генерал-майор 준장 (准將) [чунчан] Бригадний генерал

Слід також зазначити, що генерал армії КНДР 대장 (大將) [течан] не дорівнює за рангом генералу армії РК 원수 [уонсу], а відповідає званню генерал 대장 [течан]. Звання генерал армії РК 원수 [уонсу] (так само, як і генерал армії США) є вищим військовим званням у країні, аналогічним званню маршала або фельдмаршала в інших країнах.

Звання старших офіцерів приблизно збігаються, за винятком того, що на Півночі є старший полковник. З морфологічної точки зору варто відзначити той факт, що на Півночі використовується склад 좌 [чуа], а на півдні — 령 [рьон].

За південнокорейськими сержантами йдуть командири; як пише Л. Л. Нелюбін [26], "необхідно розглянути традиційний випадок перекладу".

Для північних солдатів і рядових російські звання перекладаються за аналогією і з невеликими змінами (на Півночі більше категорій військовослужбовців). Ситуація з військовослужбовцями на Півдні складніша. Одним із способів перекладу звань, які не мають чітких аналогів у мові перекладу, є транскрипція. Однак у контексті комунікації це може призвести до нерозуміння одержувачем тексту, якщо він не володіє корейською мовою.

Переклад завжди означає втрату частини змісту оригінального тексту, але його основна мета — надати читачеві (слухачеві) переклад повідомлення, створеного іншою мовою автором оригінального тексту. Іншими словами, переклад створює можливість спілкування між носіями різних мов, тобто міжмовної комунікації. Для того, щоб здійснити автентичний переклад,

перекладач повинен враховувати особливості автора повідомлення (джерела) та одержувача інформації, якому адресовано повідомлення (реципієнта), їхні знання та досвід [26].

При цьому не слід забувати, що система заголовків у Кореї побудована за американським зразком і корейці самі перекладають заголовки на англійську мову. Тому, якщо реципієнт є англомовним, доцільно перекладати їх на американський манер.

Великий інтерес формують ідеологічні лакуни. Найчастіше такого роду лакуни презентовані саме в північнокорейському типі мови. Прикладом може бути, по-перше, значний список "імен", якими можна називати керівників країни Кім Чен Іра, Кім Чен Іна, а також засновника ідей чучхе — Кім Ир Сена. Ось деякі з "імен" північнокорейських керівників: 위대 한 수령 [уіде хан сурьон] — "великий вождь", 위대한 령도자 [уідехан рьондоча] — "великий лідер", 경애하는 장군님 [кьонеханин чанкуннім] — "улюблений і шановний полководець", 절세의 애국자 [чольсе-е екукча] — "великий патріот" тощо.

Особливе місце серед ідеологічних лакун посідає концепт "сонгун" — 선군 (先軍), який дослівно означає "пріоритет армії". Українською мовою перекладається або "політика "Армія на першому місці"", або безпосередньо "сонгун". У південнокорейському варіанті подібного терміну не існує. З морфологічної точки зору він являє собою поєднання двох ієрогліфів 先 [сон] "першочерговий" і 軍 [кун] "армія". Сонгун віддає головну роль у всіх державних справах і в питаннях поділу ресурсів Корейській народній армії.

В окрему групу варто відзначити відмінності, що утворилися внаслідок розбіжності правил орфографії в КНДР і РК.

КНДР з 1954 р. прийняла правило написання на початку слова графеми ≡ [р/л]. Своєю чергою на Півдні є закон початкового звуку 두 음 법 칙

[дуимбопчік], який забороняє вживання цього приголосного на початку слова, якщо це не фонетичне запозичення із західної мови. В інших випадках етимологічне початковоскладове р/л вимовляється тільки в не перших складах (오락[урак] — "розвага", 과로[гуаро] — "робота понад визначений час"), а на початку слова воно або зникло зовсім, або вимовляється як «н» і, відповідно, на письмі позначається як ㅇ або ㄴ.

У Північній Кореї всі етимологічні типи здобувають своє позначення. У КНДР закон початкового звуку свідчить, що якщо після «н» на початку слова слідує вузький голосний і або напівголосний й, то «н» не вимовляється. На Півдні таке «н» не позначається, а його місце займає графема ㅇ.

У Північній Кореї написання «н» зберігається будь-де. Північнокорейські принципи правопису відтворюють бажання зберегти етимологічну форму морфеми (Додаток 3). Є відмінні риси і в написанні деяких інших букв і складів (Додаток 4).

Незважаючи на позитивні процеси глобалізації та уніфікації, унікальність національної військової термінології зберігається. Лінгвісти та термінологи Північної та Південної Кореї були залучені до проектів з уніфікації мови. Як наслідок, у військовій термінології двох країн існує багато лексичних та семантичних відмінностей.

Проаналізуємо деякі лексичні контрасти, присутні у військових терміносистемах Півночі та Півдня. У КНДР багато запозичень з російської мови та фонетичних кальок з англійської, що пройшли через японську мову. У південнокорейському варіанті багато запозичень з англійської мови. Часом для позначення одного й того самого поняття вживалися запозичення з різних мов (Додаток 5).

Зустрічається також ситуація, коли на Півночі віддали перевагу сино-корейським або споконвічно корейським морфемам перед англійським або іншим запозиченням, тоді як на Півдні вживалось або саме це запозичення

загалом, або його субморф у поєднанні з сино-корейським компонентом (Додаток 6).

Цікава ситуація з назвою пістолета "Маузер": у Південній Кореї використовується запозичення 모 제 르 (мочери), а в КНДР — споконвічно корейський варіант 싸 창 (сачхан). Іноді трапляються випадки, коли запозичений варіант зустрічається на Півночі, а сино-корейський — на Півдні: 군 사 아 따 췌 (КНДР) [кунса атасуе], 무 관 (РК) [мугуан] — "військовий аташе".

У військовому дискурсі дуже часто зустрічається префікс "проти-": протитанковий, протичовновий тощо. У північнокорейському варіанті цей префікс виражається в більшості випадків афіксом китайського походження 반 (反) [пан], а на Півдні — 대 (對) [де]. При цьому їхні значення збігаються.

У низці запозичень відрізняються тільки один або кілька елементів, причому обидва можуть бути сино-корейського походження.

В особливу групу виділимо терміни, в яких на Півдні використовується сино-корейський елемент/запозичення з іншої мови, а на Півночі — споконвічно корейський. У 60-ті рр. і на Півночі, і на Півдні активна робота з упорядкування лексики та виведення з користування ієрогліфіки стала ключовою частиною державної політики. У КНДР не просто відмовилися від використання ієрогліфіки, а й взяли за витіснення китайської лексики з національного лексикону шляхом створення нових лексичних одиниць на основі споконвічно корейських елементів (Лі Сонун, 2010).

Є північнокорейські терміни, які не мають безпосереднього аналогу в південному типі (а іноді й в українській мові), а перекладаються описово, являючи собою лексичні лакуни (Додаток 7).

На цьому прогаліни та відмінності в лексиці не закінчуються. За даними Міжнародної асоціації стандартів різниця у словниковому запасі між Північною та Південною Кореєю сягає 50 000 одиниць.

З одного боку, така інформація здається неможливою, враховуючи ядро мови, але вона цілком можлива, якщо взяти до уваги місцеві діалекти, неологізми періоду правління Кім Ір Сена в КНДР, а також неологізми та фонетичні запозичення з англійської мови в Південній Кореї.

Висновки до розділу 2

У цьому розділі розглянуто особливості термінотворення в корейській мові на прикладі військової терміносистеми, а також особливості перекладу військових термінів на українську мову. Крім того, на прикладах показано, як часто терміни не відповідають усім своїм вимогам, таким як однозначність і незалежність від контексту.

При перекладі технічних текстів перше, що необхідно зробити, — це правильно пов'язати термінологічну одиницю зі значенням поняття, яке вона містить. Завжди слід пам'ятати, що смислове наповнення термінів у різних мовах може не збігатися. Більше того, часто трапляється, що термін має кілька значень, навіть для одного і того ж технічного поняття. Тому при перекладі важливо враховувати контекст, взаємну ієрархічну залежність термінів, а також стать і жанр.

Результати досліджень свідчать про те, що лексичні розбіжності у військовій сфері в мовах КНДР та РК ще не досягли такого рівня, коли комунікація та взаєморозуміння стануть проблемою, але якщо нинішня тенденція збережеться і в наступних поколіннях, то таку можливість не можна ігнорувати.

ВИСНОВКИ

У дослідженні зроблено висновок, що термінологія у сфері військових знань характеризується двозначністю та нейтральністю. Військова термінологія характеризується асоціацією з точно визначеними поняттями та прагненням до двозначності. З цієї причини багато військових термінів не залежать від контексту і тому можуть бути перекладені за допомогою лексичних еквівалентів.

Однак це не означає, що військові терміни повністю незалежні від контексту, а радше те, що термінологічне значення слова зазвичай не залежить від контекстуальних варіацій, але стає зрозумілим у контексті. Існує багато військових термінів, які є альтернативними значеннями нетехнічних слів або мають кілька термінологічних значень.

Особливо при перекладі військових документів, до яких точність перекладу є однією з основних вимог, таких як військові документи, закони та нормативні акти, інструкції, технічні описи, військові наукові статті та військова публіцистика, виявляється, що помилки перекладу військових термінів зазвичай призводять до серйозних смислових спотворень в оригінальному тексті.

Щоб уникнути таких помилок, перекладачі повинні детально вивчати галузь військової науки і техніки, з якою вони працюють, і намагатися отримати повне уявлення про значення понять, виражених військовими термінами. Важливо зазначити, що до перекладу військових термінів не слід ставитися несерйозно. Існує багато проблем, вирішення яких вимагає зусиль, часу, досвіду та винахідливості.

Процес перекладу термінів складається з двох етапів. Встановлено, що основним способом перекладу військових термінів та аббревіатур є переклад за допомогою словникових відповідників. При перекладі військових текстів, окрім перекладу за допомогою еквівалентів, здійснюється також поєднання

транскрипції та дослівного перекладу, а також описовий переклад, тобто переклад з описом значення терміна.

Дослідження в галузі термінології є важливим напрямом сучасної лінгвістики. Це можна пояснити зростанням значення термінології в мові у зв'язку з динамічним розвитком науки та зростанням кількості нових понять, що потребують нової термінології, а також недостатньою кількістю досліджень процесу формування, розвитку та функціонування термінів.

В умовах активного розвитку науки і техніки терміносистема постійно оновлюється. З появою нових реалій виникають нові терміни. У першу чергу це стосується спеціалізованої термінології та спеціалізованого перекладу. Однією з підкатегорій спеціалізованого перекладу є військовий переклад.

До термінології висувається кілька вимог: вона повинна бути зрозумілою, незалежною від контексту, а синоніми, омоніми та метафори повинні бути обмежені. Це особливо важливо для спеціалізованих текстів. Однак терміни часто функціонують поза межами цих вимог, що є причиною певних труднощів при перекладі. Наприклад, явище синонімів та омонімів дуже поширене в корейській мові.

Оскільки військові терміни є частиною військової лексики мови, вони безпосередньо залежать від класової належності терміна. Республіка Корея здійснює великий проект з упорядкування термінології в різних дисциплінах.

АННОТАЦІЯ

추상적인

본 연구의 주제는 우리말 군사용어의 용어와 그 번역이며, 연구대상은 한국군 전문용어의 특성이다. 작업의 목적은 의미 론적 특성, 실용적인 기능의 관점에서 군사 용어의 위상을 명확히하고 주요 구조 규칙 및 형성 방법을 찾는 것입니다. 본 연구는 군사용어의 개념 고찰, 군사용어의 주요 어휘-의미적 집단에 대한 기술, 군사용어 및 군사용어의 형성방법 규명, 군사용어 및 군사용어의 번역방식 분석, 조선민주주의인민공화국과 대한민국 언어로 된 용어의 변형을 비교했습니다.

키워드들: 대한민국, 조선민주주의인민공화국과 한국어, 군사용어, 군사 용어의 상태를.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бик І. С. Теорія і практика перекладу / І. С. Бик. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, –2005. – 240 с.
2. Воробйова І.А. Основи лінгвокраїнознавства: навчальний посібник / І.А.Воробйова. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. – 272 с.
3. Екстралінгвістичні чинники формування та розвитку правничої термінології в корейській мові // Мовні і концептуальні картини світу: Збірник наукових праць. - Випуск 18. Книга 2. - К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2005. - С. 108-114.
4. Іншомовні запозичення у термінології сучасної корейської мови (на прикладі терміносистеми права) // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Східні мови та літератури. - К., 2005. - Вип. 10. - С. 24-26.
5. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / М. П. Кочерган. – К., 1999. – 260с.
6. Корейська термінографія: проблеми становлення та перспективи розвитку // Мовні і концептуальні картини світу: Збірник наукових праць. - Випуск 16. Книга 2. - К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2005. - С. 128-133.
7. Марковіна І. Ю. Вплив національної специфіки мови та культури на процес міжкультурного спілкування: проблеми і перспективи / І. Ю. Марковіна. – М., 1983.– 257 с.
8. Основні поняття та формальні засоби словотвору у ханмунній лексиці корейської мови // Мовні і концептуальні картини світу:

- Збірник наукових праць. - Випуск 19. - К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2006. - С. 227-234.
9. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія / О.О. Селіванова. – П.: ДовкілляК, 2011. – 844 с.
  10. Сорокін Ю. А. Культурологічні та етнологічні ніші: визначення поняття та їх інтерпретація. Мовна картина світу: лінгвістичний і культурологічний аспекти / Ю. А. Сорокін. – Бійськ, 1998. – Т. 2. – 187 с.
  11. Чхве Мун Джон. Рекомендації щодо усунення помилок при перекладі з російської на корейську мову (на матеріалі періодики) (кор. мовою) // Журнал інституту перекладознавства. – Сеул, 2000. – № 9. – С. 147–162.
  12. Grattidge W., Westbrook J. IH. Current Trends in Terminological Activity as Seen by Practitioners. Standardizing Terminology for Better Communication: Practice, Applied Theory, and Results / Eds. Strehlow R. A., Wright S. E. Philadelphia : ASTM International, 1993. P. 9–21
  13. Ewha Womans. University, the Institute of Language Education. Pathfinder in Korean, high intermediate student book. – Korea, 2000. – P.176.
  14. Howard D., 1965. United States Marine Corps Slang. American Speech, 3.
  15. Fries C., 1947. Usage Levels And Dialect Distribution. The American College Diction-Ary. New-York: New American Library.
  16. Kumsung New Ace Korean-English dictionary. – Korea, 1994

17. The peculiarities of compounding in Sino-Korean vocabulary of Korean language. - Prague: Elektronický ресурс Národní Akademie věd České republiky (URL:<http://www.orient.cas.cz/ou/aktual/ksgc/presentat/ryzhkov.zip>), 2006
18. <http://www.yonhapnews.co.kr/nk/2016/11/01/4807080000AKR201611010886510/>
19. 강범모. 동음이의어의 사용 양상 // 어학연구, Vol. 41 No.1. – 서울, 2005. – Pp. 1–29.
20. 심재기. 국어어휘론 // 집문당, 2000. – 476 쪽
21. 고영근, 남기심, 유현경, 최형용. 표준 국어문법론. 서울 : 한국문화사, 2019. 593 쪽.
22. 고인경. 학교문법과 한국어교육문법의 표준화 방안 연구 : 고등학교 “문법”과 “외국인을 위한 한국어 문법 1”의 비교를 중심으로 : 석사 학위논문 / 인하대학교 교육대학원. 인천, 2008. 120 쪽.
23. 권재일. 한국어 교육을 위한 표준 문법의 개발 방향. 새국어생활, 2000. 10 권, 2 호. P. 103–116.
24. 김재욱. 국어 문법과 한국어 문법의 체계 분석. 한민족어문학, 2007. 51 권, 51 호. P. 43–70. ISSN 2308-4855 (Print), ISSN 2308-4863 (Online) 121
25. 방성원. 한국어 교육용 문법 용어의 표준화 방안. 한국어교육, 2002. 13 권, 1 호. P. 107–125.

26. 온-나라 정책연구. 2016 년 표준 국어 문법 개발. 2016. URL:
[http://www.prism.go.kr/homepage/entire/
 retrieveEntireDetail.do;jsessionid=0FC7F1A4A6EC52A488CCF623D1
 D5DB52.node02?cond_research_name=&cond_
 research_start_date=&cond_research_end_date=&research_id=1371000-
 201600061&pageIndex=478&leftMenuLevel=160](http://www.prism.go.kr/homepage/entire/retrieveEntireDetail.do;jsessionid=0FC7F1A4A6EC52A488CCF623D1D5DB52.node02?cond_research_name=&cond_research_start_date=&cond_research_end_date=&research_id=1371000-201600061&pageIndex=478&leftMenuLevel=160)
27. 온-나라 정책연구. 2017 년 표준 국어 문법 개발. 2017. URL:
[http://www.prism.go.kr/homepage/lately/
 retrieveLatentlyDetail.do;jsessionid=FA7EA93AC3F7742A4DAE5302C4
 75E6AA.node02?research_id=1371000-201700077](http://www.prism.go.kr/homepage/lately/retrieveLatentlyDetail.do;jsessionid=FA7EA93AC3F7742A4DAE5302C475E6AA.node02?research_id=1371000-201700077)
28. 유현경. 2014 년 표준 국어 문법 개발. 서울 : 독수리, 2014. 289 p.
29. 유현경. 2015 년 표준 국어 문법 개발. 서울 : 독수리, 2015. 434 p.
30. 유현경. 표준 국어 문법 개발을 위한 기초 연구. 서울 : 독수리, 2013.
 213 p.
31. 이선웅. 국어 교육의 학교문법과 한국어 교육의 표준 문법. 어문논
 집, 2010. 43 권. P. 75-96.
32. 임흥빈. 학교 문법, 표준 문법, 규범 문법의 개념과 정의. 새국어생활,
 2000. 10 권, 2 호. P. 5-26.
33. 천소영. 한자어의 고유화. 한국어의 문화전통. 서울 : 대원, 2011.
 URL: [https://www.krpia.co.kr/viewer/open?
 plctId=PLCT00004990&nodeId=NODE03971205](https://www.krpia.co.kr/viewer/open?plctId=PLCT00004990&nodeId=NODE03971205)

ДОДАТКИ

Додаток 1

	Оригінальна назва	Транслітерація	Переклад
Маршали 원수급 [уансугип]	대원수	Деуансу	Генералісимус
	원수	Уансу	Маршал
	차수	Часу	Віце-маршал
Генерали 장령급 [чонрьонгип]	대장	Дечан	Генерал армії
	상장	Санчан	Генерал-полковник
	중장	Чунчан	Генерал-лейтенант
	소장	Сочан	Генерал-майор
Старші офіцери 상급 군관 [сангип кункуан]	대좌	Дечуа	Старший полковник
	상좌	Санчуа	Полковник
	중좌	Чунчуа	Підполковник
	소좌	Сочуа	Майор
Молодші офіцери 하급 군관 [хагип кункуан]	대위	Деуі	Капітан
	상위	Сануі	Старший лейтенант
	중위	Чунуі	Лейтенант
	수위	Соуі	Молодший лейтенант
Сержанти 하사관급 [хасакуангип]	특무상사	Тикмусанса	Старшина
	상사	Санса	Старший сержант
	중사	Чунса	Сержант
	하사	Хаса	Молодший сержант

Солдаты 저사급 [чосагип]	상급병사	Сангипбьонса	Старший ефрейтор
	중급병사	Чунгипбьонса	Ефрейтор
	초급병사	Чугипбьонса	Молодший ефрейтор
	전사	Чонса	Рядовой

Система військових звань КНДР

	Оригіналь на назва	Транслітера ція	Переклад	Примітки
Вищий офіцерський склад 장성 [чонсон]	원수	Уансу	Генерал армії	На 2017 р. військовослужбовц ів в даному званні немає. Звання надає Президент за особливі заслуги перед країною
	대장	Дечан	Генерал	
	중장	Чунчан	Генерал- лейтенант	
	소장	Сочан	Генерал- майор	
	준장	Чунчан	Бригадний генерал	
Старші офіцери 영관 [йонкуан]	대령	Дерьон	Полковни к	
	중령	Чунрьон	Підполков ник	
	소령	Сурьон	Майор	
Молодші офіцери 위관 [уікуан]	대위	Деуі	Капітан	
	중위	Чунуі	1-й лейтенант	
	소위	Соуі	2-й лейтенант	
Уоррент- офіцери 준사관 [чунсакуан]	준위	Чунуі	Уоррент- офіцер	
Сержанти	원사	Уонса	Старшина	*сержант-майор

부사관 [бусакуан]	상사	Санса	Старший сержант	* перший сержант/мастер- сержант
	중사	Чунса	Сержант	* сержант 1-го класу
	하사	Хаса	Молодши й сержант	*штаб-сержант
Рядові 병 [бьон]	병장	Бьонча	Капрал	* сержант
	상등병	Сандинбьон	Єфрейтор	*капрал/спеціаліст
	일등병	Ільдинбьон	Рядовий 1- го класу	
	이등병	Ідинбьон	Рядовий 2- го класу	

Система військових звань РК

КНДР	РК	Переклад
연합부대 [рьонхаббуде]	연합부대 [йонхаббуде]	Об'єднані сили
연합부대장 [рьонхаббудечан]	연합부대장 [йонхаббудечан]	Командир об'єднаних сил
연대 [рьонде]	연대 [йонде]	Полк
연대장 [рьондечан]	연대장 [йондечан]	Командир полку
려단 [рьодан]	여단 [йодан]	Бригада
려단장 [рьоданчан]	여단장 [йоданчан]	Командир бригади
육군 [рюккук]	육군 [юккук]	Сухопутні війська
력량과 기재 [рьокрьонкуа кіче]	역량과 기재 [йокрьонкуа кіче]	Сили і засоби
육전대 [рюкчонде]	육전대 [юкчонде]	Десант
류산탄 [рюсантхан]	유산탄 [юсантхан]	Снаряд
류탄기 [рютхангі]	유탄기 [ютхангі]	Гранатомет
락하산 [ракхасан]	낙하산 [накхасан]	Парашут

랭각 [ренгак]	냉각 [ненгак]	Охолодження
근무년한 [кинмуньонхан]	근무연한 [кинмуйонхан]	Вислуга літ

Відмінності між деякими військовими термінами, що пов'язані зі зміною написання графеми ㄹ

КНДР	РК	Переклад
로켓 [рокиети]	로켓 [рокет]	Ракета
겨눔자 [кьонумча]	가눔자 [канумча]	Момент
겨눔못 [кьонуммот]	가눔쇠 [канимсе]	Мушка

Відмінності між деякими термінами, що пов'язані з різним запозиченням та утворенням слів

КНДР	РК	Переклад
땅크 [ттанки]	탱크 [тханки]	Танк
뜨로질 [ттирочіл]	티엔티 [тхіонтхі]	Тротил
빨치산 [ббальчісан]	게릴라 [керільра]	Партизан

**Відмінності між деякими термінами, що пов'язані з запозиченням слів
КНДР з російської та РК з англійської мови**

КНДР	РК	Переклад
직승기 [чіксинкі]	헬리콥터/헬기 [хеллікхобтхо/хельгі]	Вертоліт
반변 [банбьон]	쿠데타 [кхудетха]	Військовий переворот
남포약 [нампуяк]	다이너마이트 [даіномаіти]	Динаміт
등글모자 [дунгильмоча]	베레모 [беремо]	Берет
이동천개 [ідончхонке]	캐노피 [кхенопі]	Ліхтар кабіни літака
특무 [тхикму]	스파이 [сипаі]	Шпіон

Відмінності між деякими термінами, що пов'язані з надаванням КНДР переваги споконвічно корейським морфемам

КНДР	РК	Переклад
방차대 [банчаде]	위하여 적의 행동 이 예견되는 곳에 배치되어 있다가 군사행동을 막아 내는 부대 [уіхайо чоке хендон і йокьонденин косе бечідео отдака кунсахендониль мака ненин буде]	Загороджувальний відряд
보포협 [бопохьоб]	보병과 포병의 협 동 작전 [бобьонкуа побьоне хьоб дон чакчон]	Взаємодія піхоти і артилерії в бою
불질 [бульчіль]	전쟁을 일으키는 일을 비유적으로 이르는 말 [чончениль ірикхінин іриль биючокиро іринин маль]	Привід для війни
관병 [куанбьон]	지휘관과 병사 [чіхуекуанкуа бьонса]	Командир і солдат
따름사격 [ттаримсакьок]	총신 또는 포신을 목표가 움직이는 속도에 맞게 같이 움직이다가 가장 유리한 순간에 발 사하는 사격 [чонсін ттонин посіниль мокпьога умчікінин сокдуе матке качі умчікідага качан юрі хан сункане баль саханин сакьок]	Супроводження цілі вогнем
만탄창 [мантханчан]	탄알을 가득 채운 탄창 [танариль кадик чеун тхакчан]	Повний магазин
죽일내기 [чукільнегі]	전쟁이나 살육전 을 달리 이르는 말 [чонченіна сарьокчон иль даллі іринин маль]	Синонім терміну «війна»
침적 [чимчок]	기회를 엿보다가 갑자기 쳐들어오는 적 [кіхуериль йотбодага кабчагі чьондильо-о нин чок]	Противник, атакуючий тоді, коли з'явилася можливість

Відмінності між деякими термінами через відсутність аналогічних відповідників до слів КНДР у мові РК